07/04/2023

Pastorala Patriarhului Daniel de Sfintele Paşti 2023: Învierea lui Hristos – începutul vieţii veşnice pentru umanitate

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a transmis clerului şi credincioşilor din Patriarhia Română scrisoarea pastorală pentru Sfintele Paşti 2023.

Patriarhul Daniel a amintit că Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2023 ca Anul comemorativ al imnografilor şi cântăreţilor bisericeşti.

„Învăţătura despre Învierea Domnului Iisus Hristos şi despre învierea cea de obşte, cuprinsă în Noul Testament, a fost mărturisită şi tâlcuită de Sfinţii Părinţi ai Bisericii în predici, cateheze sau scrieri tematice, deosebite ca valoare teologică şi frumuseţe literară. Pe baza acestora, renumiţi imnografi au compus cântări liturgice prin care se arată lumina, pacea şi bucuria Sărbătorilor Sfintelor Paşti”.

În mesajul pastoral, Preafericirea Sa a precizat că „Sfintele Paşti sunt precedate de o perioadă de post şi pocăinţă, de rugăciune intensă către Dumnezeu, de milostenie şi împăcare cu semenii noştri. De aceea, Ziua Învierii ne îndeamnă să ne luminăm viaţa prin iertare şi iubire frăţească pentru toţi oamenii, ca să înviem prin iubire sfântă din robia egoismului”.

Pastorala de Sfintele Paşti 2023 a Patriarhului Daniel, text integral și PDF:

† DANIEL

PRIN HARUL LUI DUMNEZEU,
ARHIEPISCOPUL BUCUREŞTILOR,
MITROPOLITUL MUNTENIEI ŞI DOBROGEI,
LOCŢIITORUL TRONULUI CEZAREEI CAPADOCIEI
ŞI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

PREACUVIOSULUI CIN MONAHAL,
PREACUCERNICULUI CLER

ŞI PREAIUBIŢILOR CREDINCIOŞI DIN ARHIEPISCOPIA BUCUREŞTILOR

HAR, BUCURIE ŞI PACE DE LA DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS,
IAR DE LA NOI PĂRINTEŞTI BINECUVÂNTĂRI!

Hristos a înviat!

„Prăznuim omorârea morţii, sfărâmarea Iadului şi începutul altei vieţi, veşnice”.
(Canonul Învierii, Cântarea a 7-a)

Preacuvioşi şi Preacucernici Părinţi,
Iubiţi fraţi şi surori în Domnul,

Învierea Domnului nostru Iisus Hristos este adevărul central al credinţei creştine şi lumina permanentă a vieţii Bisericii. De aceea, Sfintele Paşti sunt sărbătoarea cea mai mare a Ortodoxiei, iar duminica, ziua întâi a săptămânii, orientează timpul vieţii pământeşti a creştinului spre viaţa cerească veşnică, potrivit Crezului ortodox: „aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie”.

Învierea lui Hristos este biruinţa iubirii Sale răstignite pe Cruce asupra iadului, asupra diavolului şi asupra morţii, dar şi începutul unei vieţi noi, viaţa veşnică din Împărăţia cerurilor. Cu alte cuvinte, Învierea lui Hristos nu este reanimarea unui cadavru sau revenirea la viaţa biologică pământească amestecată cu suferinţa şi moartea. Hristos Cel înviat din morţi este total liber faţă de determinismele spaţiului şi timpului.

El trece prin uşile încuiate când Se arată ucenicilor în seara Învierii Sale (cf. Ioan 20, 19). Călătoreşte cu Luca şi Cleopa spre Emaus ca un pelerin necunoscut, dar Se descoperă lor la frângerea pâinii şi apoi Se face nevăzut (cf. Luca 24, 15-31).

Se arată când şi când ucenicilor Săi (de zece ori), timp de 40 de zile, vorbindu-le despre tainele Împărăţiei cerurilor (cf. Faptele Apostolilor 1, 3), iar apoi Se înalţă întru slavă la ceruri (cf. Faptele Apostolilor 1, 9; Luca 24, 51), pentru a trimite ucenicilor pe Duhul Sfânt Mângâietorul (cf. Ioan 15, 26).

Deşi înălţat întru slavă la ceruri, Hristos Cel răstignit şi înviat din morţi rămâne, prin harul Duhului Sfânt, tainic prezent împreună cu ucenicii în Biserica Sa (cf. Matei, 28, 20). Viaţa sfântă a Bisericii este viaţa lui Hristos Cel răstignit şi înviat dăruită oamenilor prin Sfintele Taine ale Bisericii.

De pildă, Botezul este participarea la moartea şi învierea lui Hristos (cf. Romani 6, 3 şi 11). Sfânta Euharistie este împărtăşirea cu Trupul şi Sângele lui Hristos Cel răstignit şi înviat, ca arvună a vieţii veşnice (cf. Ioan 6, 54).

Domnul Iisus Hristos, în Evanghelia Sa, spune că la sfârşitul veacurilor va avea loc învierea tuturor celor din morminte: „Vine ceasul când toţi cei din morminte vor auzi glasul Lui (Hristos) şi vor ieşi cei care au făcut cele bune, spre învierea vieţii, iar cei ce au făcut cele rele, spre învierea judecăţii” (Ioan 5, 28-29).

La judecata finală, Hristos Cel răstignit şi înviat va fi Dreptul Judecător, iar criteriul ultim de judecată va fi iubirea smerită şi milostivă arătată celor aflaţi în nevoi: flămânzi, săraci, bolnavi, întemniţaţi (cf. Matei 25, 31-46; 2 Corinteni 5, 10; 1 Tesaloniceni 4, 16; 2 Tesaloniceni 1, 7-10).

Învierea universală, sau învierea de obşte, nu este un fenomen natural, ci este darul exclusiv al lui Dumnezeu, dăruit oamenilor prin Iisus Hristos. În acest sens, Domnul Iisus Hristos spune Martei din Betania, sora lui Lazăr: „Eu sunt învierea şi viaţa; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi” (Ioan 11, 25).

Chiar dacă va muri cu trupul, va trăi cu sufletul. De asemenea, Sfântul Apostol Pavel spune despre învierea tuturor oamenilor: „precum în Adam toţi (oamenii) mor, aşa şi în Hristos toţi vor învia” (1 Corinteni 15, 22), iar „vrăjmaşul cel din urmă, care va fi nimicit, este moartea” (1 Corinteni 15, 26).

Iubiţi credincioşi şi credincioase,

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2023 ca fiind şi Anul comemorativ al imnografilor şi cântăreţilor bisericeşti.

Învăţătura despre Învierea Domnului Iisus Hristos şi despre învierea cea de obşte, cuprinsă în Noul Testament, a fost mărturisită şi tâlcuită de Sfinţii Părinţi ai Bisericii în predici, cateheze sau scrieri tematice, deosebite ca valoare teologică şi frumuseţe literară.

Pe baza acestora, renumiţi imnografi au compus cântări liturgice prin care se arată lumina, pacea şi bucuria Sărbătorilor Sfintelor Paşti.

De exemplu, biruinţa lui Hristos asupra morţii şi dăruirea arvunei vieţii veşnice tuturor oamenilor ritmează, ca un marş de biruinţă, toată perioada pascală, prin troparul Sfintelor Paşti: „Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând,

şi celor din morminte viaţă dăruindu-le!”.

În mod deosebit, Canonul Învierii, atribuit Sfântului Ioan Damaschin, este o capodoperă teologică şi liturgică a Ortodoxiei universale.

Inspirat de cuvântările la Paşti ale Sfântului Grigorie Teologul, Sfântul Ioan Damaschin descrie preaslăvirea iubirii smerite şi milostive a lui Hristos şi biruinţa Sa asupra iadului, asupra diavolului şi asupra morţii, care devine izvor de bucurie, pace şi speranţă: „Ziua Învierii! Popoare, să ne luminăm! Paştile Domnului, Paştile! Că din moarte la viaţă şi de «pe pământ la cer, Hristos-Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruinţă»”1.

Sărbătoarea Sfintelor Paşti, ca anticipare a învierii de obşte şi ca pregustare a bucuriei veşnice, face din Biserică icoană şi arvună a Împărăţiei cerurilor, a cerului nou şi a pământului nou, împodobit cu lumina Învierii: „Acum toate s-au umplut de lumină: şi cerul şi pământul şi cele de dedesubt. Deci, să prăznuiască toată făptura Învierea lui Hristos, întru Care s-a întărit”2.

Cântarea bisericească prefigurează slăvirea neîncetată a lui Dumnezeu în ceruri de către îngeri, dar şi armonia, frumuseţea şi bucuria Raiului. Astfel, Irmosul Cântării a 5-a din Slujba Învierii ne cheamă: „Să alergăm dis-de-dimineaţă şi, în loc de mir, cântare să aducem Stăpânului; şi să vedem pe Hristos, «Soarele Dreptăţii, tuturor viaţă răsărind»”3.

Învierea lui Hristos, ca rod al jertfei şi al şederii Sale în mormânt, aduce lumii viaţă, scoţând-o din moarte, din întuneric şi din stricăciune. Domnul Iisus Hristos este asemănat în acest text liturgic cu un soare, de la care vine lumina pentru întreaga lume, pentru că El luminează toate.

Iar lumina lui Hristos izvorăşte tocmai din Mormântul Său, risipind astfel întunericul morţii şi aducând tuturor lumina vieţii, simbolizată de lumânările aprinse.

Prima parte a acestui Irmos este inspirată de cuvintele Profetului Isaia: „Sufletul meu Te-a dorit în vreme de noapte, duhul meu năzuieşte spre Tine; căci când îndreptările Tale vor fi pe pământ, cei ce locuiesc lumea vor învăţa ce este dreptatea” (Isaia 26, 9).

Image not found or type unknown

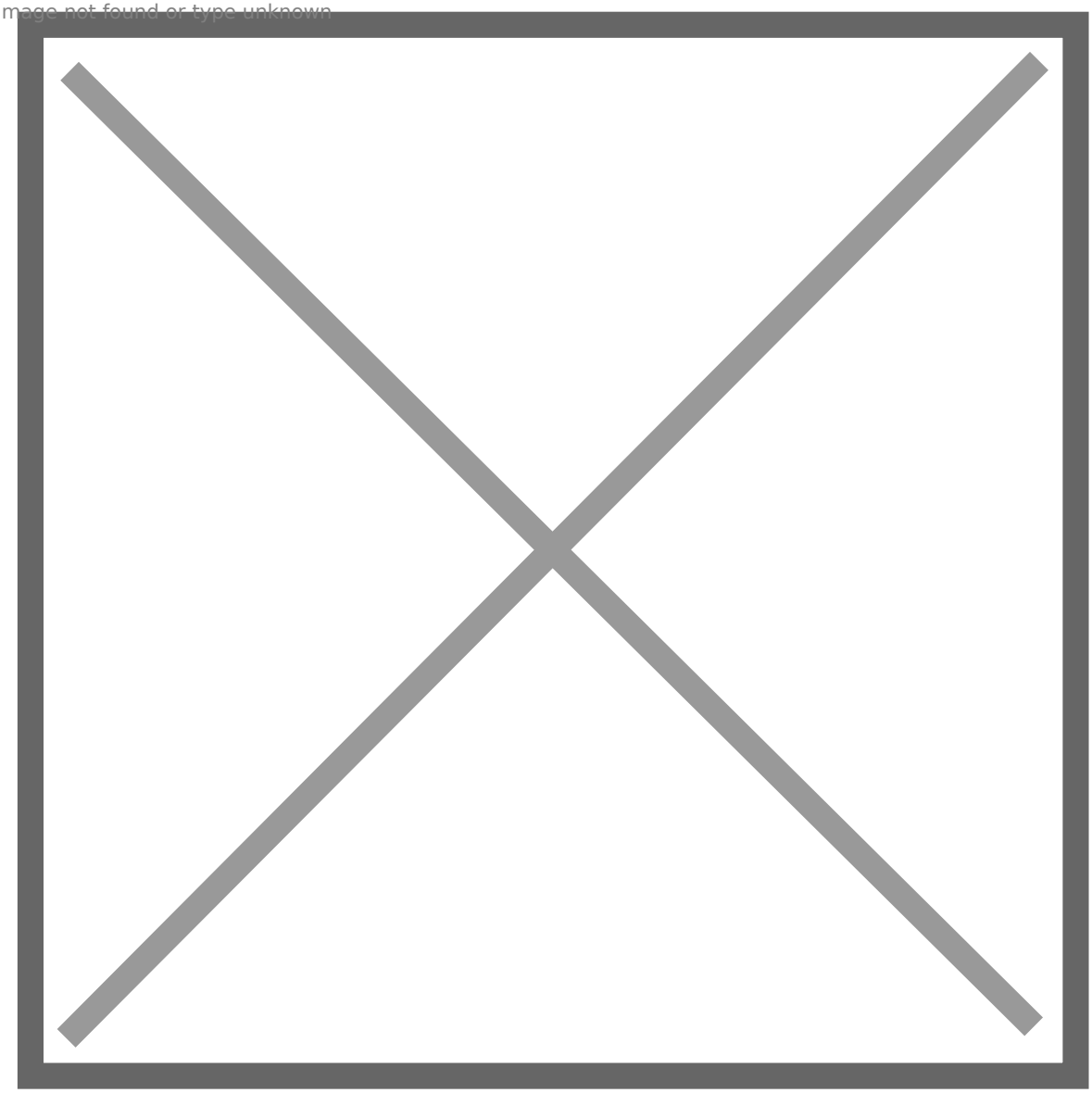

Aceeaşi râvnă plină de iubire faţă de Dumnezeu o exprimă şi Psalmistul David când spune: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pe Tine Te caut dis-de-dimineaţă; însetat-a de Tine sufletul meu, suspinat-a după Tine trupul meu, în pământ pustiu şi neumblat şi fără de apă” (Psalmul 62, 1-3). Aşadar, toate cuvintele şi toată viaţa lui Hristos sunt lumină, dar în mod deosebit strălucesc, ca o lumină, sfârşitul vieţii Sale pământeşti şi Învierea Sa din morţi.

Învierea Domnului Iisus Hristos îndreaptă întreaga viaţă creştină spre înviere şi spre Împărăţia cerurilor.

Deoarece fiecare săptămână începe în calendar cu Ziua Învierii sau Ziua Domnului, cu Duminica, toată viaţa creştină este timp de pregătire pentru învierea de obşte şi pentru bucuria vieţii veşnice în iubirea lui Hristos, a Preasfintei Treimi: „Această aleasă şi sfântă zi, cea dintâi a săptămânii, împărătească şi doamnă, praznic al

praznicelor «este şi sărbătoare a sărbătorilor, în care binecuvântăm pe Hristos în veci»”4.

Tâlcuind prima Stihiră a Paştilor, Părintele Dumitru Stăniloae arată că Paştile sunt serbate în Ortodoxie ca trecere, în sensul de transcendere a creaţiei în viaţa şi bucuria lui Hristos Cel înviat: „Transcenderea pe care Biserica o numeşte Paşti e trăită într-o negrăită bucurie, într-o bucurie de copii nevinovaţi şi zburdalnici. Biserica exprimă această transcendere într-o înşirare de atribute care ar vrea să fie fără sfârşit, pentru că sunt cu neputinţă de cuprins şi de exprimat, şi prin care încearcă să exprime negrăita stare cu totul nouă în care ea transformă firea: «Paştile cele sfinţite astăzi nouă S-au arătat. Paştile cele nouă şi sfinte, Paştile cele de taină, Paştile cele preacinstite, Paştile Hristos-Izbăvitorul; Paştile cele fără prihană, Paştile cele mari, Paştile credincioşilor, Paştile care au deschis nouă uşile Raiului, Paştile cele ce sfinţesc pe toţi credincioşii»”5.

Sfintele Paşti sunt precedate de o perioadă de post şi pocăinţă, de rugăciune intensă către Dumnezeu, de milostenie şi împăcare cu semenii noştri.

De aceea, Ziua Învierii ne îndeamnă să ne luminăm viaţa prin iertare şi iubire frăţească pentru toţi oamenii, ca să înviem prin iubire sfântă din robia egoismului: „Ziua Învierii! Şi să ne luminăm cu prăznuirea, şi unul pe altul să ne îmbrăţişăm. Să zicem: Fraţilor! şi celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru Înviere. Şi aşa să strigăm: Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând, şi celor din morminte viaţă dăruindu-le”6.

Troparele de duminică, ale fiecărui glas, care se referă la Învierea lui Hristos, conţin o teologie profundă şi o frumuseţe liturgică plină de lumină pentru suflet.

Ecou al frumuseţii liturgice pascale şi al bucuriei Sărbătorii Sfintelor Paşti, poezia La Paşti, scrisă de George Coşbuc, descrie atmosfera de Paşti din satul românesc:

Prin pomi e ciripit şi cânt,
Văzduhu-i plin de-un roşu soare,
Şi sălciile-n albă floare
E pace-n cer şi pe pământ.
Răsuflul cald al primăverii
Adus-a zilele-nvierii.

Şi cât e de frumos în sat!
Creştinii vin tăcuţi din vale
Şi doi de se-ntâlnesc în cale
Îşi zic: Hristos a înviat!

Şi râde-atâta sărbătoare
Din chipul lor cel ars de soare.

Şi-un vânt de-abia clătinitor
Şopteşte din văzduh cuvinte:
E glasul celor din morminte,
E zgomotul zburării lor!
Şi pomii frunţile-şi scoboară,
Că Duhul Sfânt prin aer zboară.

E linişte. Şi din altar
Cântarea-n stihuri repetate
Departe până-n văi străbate
Şi clopotele cântă rar,
Ah, Doamne! Să le-auzi din vale
Cum râd a drag şi plâng a jale!

Biserica, pe deal mai sus,
E plină astăzi de lumină,
Că-ntreaga lume este plină
De-acelaşi gând, din cer adus:
În fapta noastră ni e soarta
Şi viaţa este tot, nu moartea.

Pe deal se suie-ncetişor
Neveste tinere şi fete,
Bătrâni cu iarna vieţii-n plete.
Şi-ncet, în urma tuturor,
Vezi şovăind câte-o bătrână,
Cu micul ei nepot de mână.

Ah, iar în minte mi-ai venit
Tu, mama micilor copile!
Eu ştiu că şi-n aceste zile
Tu plângi pe-al tău copil dorit!
La zâmbet cerul azi ne cheamă
Sunt Paştile! Nu plânge, mamă!

Image not found or type unknown

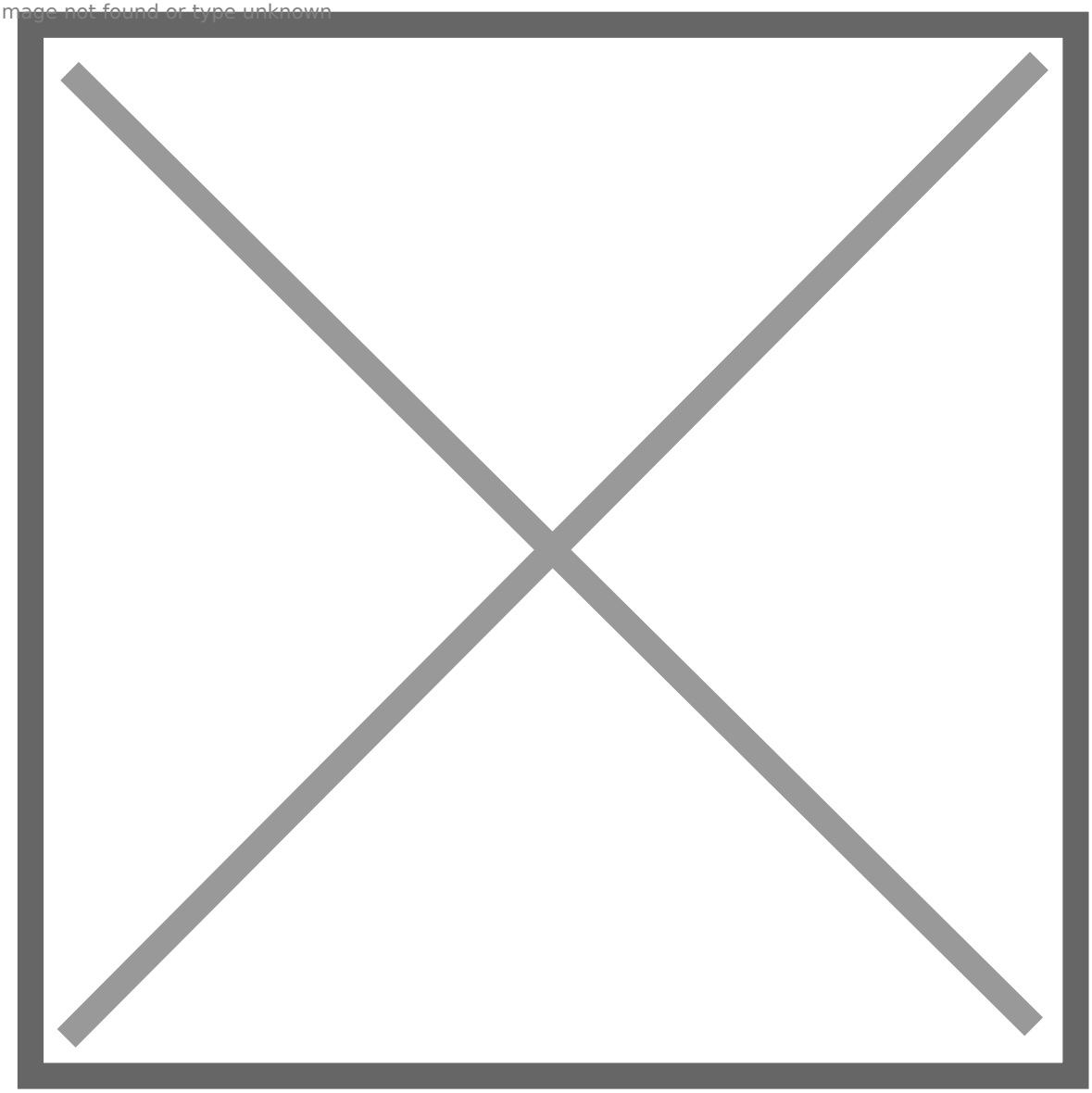

Dreptmăritori creştini,

Lumina, pacea şi bucuria Sfintelor Paşti ne cheamă să arătăm în jurul nostru, prin cuvânt frumos şi faptă bună, lumină, pace şi bucurie. Să aducem bucurie acolo unde este întristare şi suferinţă, sărăcie şi singurătate. Să oferim daruri şi semne de preţuire copiilor orfani, bătrânilor singuri, bolnavilor şi refugiaţilor, familiilor îndurerate şi îndoliate.

Să arătăm semne de iubire frăţească şi tuturor românilor aflaţi printre străini.

Cu prilejul Sfintelor Sărbători de Paşti, vă adresăm tuturor calde doriri de sănătate şi fericire, pace şi bucurie, dimpreună cu salutarea pascală:

– Hristos a înviat!
– Adevărat a înviat!

Al vostru către Hristos-Domnul rugător,

† Daniel
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Note:

1 Canonul Învierii, în Slujba Învierii, Ed. Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, Bucureşti, 2010, p. 38.

2 Canonul Învierii, p. 39.

3 Canonul Învierii, p. 42.

4 Canonul Învierii, p. 50.

5 Pr. Dumitru STĂNILOAE, „Paştile – sărbătoarea luminii şi a bucuriei în Ortodoxie”, în: Studii Teologice, XXVII (1975), 5-6, pp. 351-358.

6 Slavă… Şi acum… de la Stihirile Paştilor, în Slujba Învierii, p. 56.

basilica.ro